

ОБОБЩЕНИЕ

на срещата разговор: „Една година от приемането на актуализираната Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г.“

06.06.2018 г., София

С Решение на 44-то Народно събрание от 07.06.2017 г. беше приета актуализирана Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г. Във връзка с това и стартиралите дейности по нейното изпълнение на 06.06.2018 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ се проведе публична среща разговор на тема „Една година от приемането на актуализираната Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г.“. Срещата бе организирана от Хумболтовия съюз в България и Министерството на образованието и науката, като в нея взеха участие представители на академичната общност в страната. Целта бе да се запознаят научните среди с дейностите по изпълнението на Стратегията, които вече са започнали, както и да се обсъдят и набележат по-нататъшните действия за нейното изпълнение.

Събитието откри проф. Илза Пъжева – председател на Хумболтовия съюз в България. Приветствия бяха поднесени от името на г-жа Милена Дамянова – Председател на Комисията по образованието и науката в Народното събрание и на Министъра на образованието и науката г-н Красимир Вълчев. Проф. Иван Димов, заместник-министър на образованието и науката, подчерта, че постигането на интелигентен растеж и изграждането на общество, основано на знанието, не са възможни без качествени научни изследвания и образование. Затова Министерството на образованието и науката провежда политика за повишаване на динамичността, резултатността и ефективността на научно-изследователската дейност.

Кратък анализ на политиките, залегнали в Стратегията, и на дейностите и механизмите за тяхното осъществяване, направи проф. Георги Вайсилов, почетен член на ръководството на Хумболтовия съюз в България. Той посочи, че Стратегията ясно дефинира ангажимента на държавата към науката за нарастване на средствата за наука с приблизително по 100 млн. лева годишно. Недостатъци на системата, констатирани в анализа към Стратегията, са значителното намаляване на броя на учените, липсата на

национални критерии за заемане на академични длъжности, отсъствието на национална политика в научноизследователската дейност.

Д-р Милена Дамянова, директор на дирекция „Наука“, представи предприетите вече действия от Министерството на образованието и науката по изпълнението на Стратегията. Те включват дейности по изпълнение на Националната пътна карта за научна инфраструктура, разработването съвместно с академичната общност на национални програми в приоритетни научни области и програма за млади учени и пост-докторанти. Подготвено е изменение на системата за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, съгласувано с препоръките на международния експертен панел в подкрепа на политиките (Policy Support Facility specific service). Приет е и Закон за изменение и допълнение на Закона за развитие на академичния състав в Р България (включващ национални минимални критерии за заемане на академични длъжности), разработен е механизъм за допълнителни стипендии на докторантите. Това ще помогне за привличането и задържането на младите учени в страната, както и за реализацията на докторантите като качествени преподаватели и изследователи.

В резултат на проведената дискусия бяха направени следните предложения:

1. Годишните срещи, свързани с изпълнението на Стратегията, да станат традиционни като се превърнат във форум за обмен на мнения между академичната общност и държавните институции, ангажирани с реализацията на Стратегията.
2. Хумболтовият съюз в България, като организация на признати български учени, поддържащи интензивни научни контакти със свои колеги от Европа и света, да съдейства за формирането на Международния контролен съвет по изпълнение на Стратегията в съответствие с т. 5 на Стратегията, дефинираща организацията и контрола по нейното изпълнение.
3. С оглед на факта, че съвременната българистика зад граница се намира в криза в Специфична цел 6 на Стратегията „Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение“ да бъдат планирани дейности, насочени към чуждестранната българистика. От една страна, преподавателите в чужбина, занимаващи се с българистични теми, са трайно научно и обществено лоби на България в съответните държави. От друга страна, по този начин ще се даде по-голяма видимост и престиж на българските постижения в науката.

4. Да се предприемат действия за промени в нормативната база относно управлението на държавните висши училища и научните организации с цел успешното въвеждане на по-качествена и базирана на резултатите система за финансиране.
5. Предвид целта на Европейския съюз, поставена в Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж Европа 2020, държавите членки да инвестират 3% от своя БВП в научноизследователска и развойна дейност до 2020 г. трябва да се осигури нарастване на този процент в България поне до 1.5%, както и достигането на 2% през 2025.
6. Да се организират периодични срещи и дискусии по научни области с възможно по-широка представеност на Парламента и ангажирани със съответните дейности министерства. Те биха били полезни за решаване на специфичните проблеми и предизвикателства, възникващи при изпълнението на мерките и дейностите, заложи в Стратегията.

Модератори: проф. Илза Пъжева

проф. Иван Димов